

onverschillig of daarbij de pH al of niet gewijzigd is. Deze opvatting is ook afkomstig van AMBARD. Dat ook de nierfunctie weer een belangrijk aandeel heeft ten opzichte van den ernst en de prognose der acidose resp. het coma, leert de verdere studie dezer aangelegenheid.

De verrassende uitkomsten van den zeer oorspronkelijken kijk op de karakteristiek van den status diabeticus, die in het eerste gedeelte van het boek worden gegeven, kenmerkten het werk als zeer bijzonder. De nadere bestudeering is het overwaard en de inhoud zal niet nalaten op te wekken tot contrôle der feiten en van de uitlegging daaraan gegeven. Aan dit eerste gedeelte dankt dit boek wel zijn grootste belang, veel meer dan aan het tweede, waarin de behandeling der suikerziekte wordt besproken. Omdat die echter wordt geleid door de opvattingen in het eerste deel gegeven, mist ook dit tweede deel zijn bekoring niet. Daar geen volledige bespreking, maar alleen een aankondiging van een boek kan gegeven worden, moeten wij ons wederom beperken. Herhalen wij, dat met het invoeren van het begrip „glycémie critique” met de belangrijke wijziging van het proefdiët om de glycémie op haar waarde te schatten, met de beoordeeling van het gewicht der glycosurie in verband met de glycaemie, met het wijzen op het voornamelijk aandeel, die de nier heeft, zoowel bij de suikerziekte met en zonder acetonurie, nieuwe beschouwingen hun intrede doen. De schrijvers blijken groote voorstanders te zijn van een ruim insulinegebruik en zij stellen wijde grenzen voor de toepassing. Niet onvermeld mag blijven, dat zij er ook voor waarschuwen niet tot elken prijs het bloedsuikergehalte tot de norm te willen verlagen door het insuline, daar dit den algemeenen toestand van den patiënt nadeel kan berokkenen. Om kort te gaan, ziehier een boek over de suikerziekte, dat zeer ter lezing en ter nauwkeurige bestudeering warm zij aanbevolen.

J. LANKHOUT.

W. MÜLLER, *Biologie der Gelenke*, Leipzig, J. A. BARTH, 1929. 170 bldz, met 45 afbeeldingen. Prijs ingenaaid 15 mark, gebonden 17 mark.

WALTER MÜLLER geeft in deze *Biologie der Gelenke*, die als een vervolg van zijn in 1924 verschenen *Normale und pathologische Physiologie des Knochens* moet worden beschouwd, een beschrijving van de reactieprocessen, die zich gedurende het leven door de inwerking van de biologische prikkels in de verschillende weefsel-elementen der gewrichten afspelen. De bewegingsleer der gewrichten, die ook tot de biologie der gewrichten behoort, wordt er niet in behandeld. Hij beperkt zich tot de veranderingen, die in den anatomischen vorm en in de histologische structuur kunnen ontstaan, een en ander in verband met de biologische oorzaken. Het boek bestaat uit zeven hoofdstukken: 1 de biologie van het gewrichtskraakbeen; 2 de biologie van de beenige gewrichtseinden; 3 de arthritis deformans; 4 de biologie van de synovia, de synovialis

en de kapsel; 5 het verband tusschen de gewrichten en het spier- en zenuwstelsel en 6 het verband met de endocrine klieren; 7 de luchtdrukverhoudingen in de omgeving der gewrichten en haar biologische beteekenis.

Wanneer wij bij de degelijke bewerking van deze onderwerpen in aanmerking nemen, dat de schrijver zijn sporen op het gebied van het experimenteele onderzoek der vervormingsprocessen der gewrichten onder den invloed van verschillende functioneele en mechanische voorwaarden heeft verdiend, dan begrijpen wij de groote beteekenis van het boek voor hen, die zich met de misvormingen en chronische ziekten der gewrichten bezig houden.

H. TIMMER.

MARCEL LABBÉ en H. STÉVENIN, *Le métabolisme basal*.
Uitg. MASSON en Co., Parijs, 1929. Prijs 40 frs.

Dit vlot geschreven boek is ongetwijfeld geschikt om in breeden kring de belangstelling voor de grondstofwisseling te verhoogen. Na een opmerkelijk oppervlakkige inleiding over de energetische omzettingen worden de voorwaarden en de regelende factoren der stofwisseling bij den normalen mensch besproken. De beteekenis van de grondstofwisseling als maatstaf der algemeene stofwisseling na uitschakeling der uitwendige factoren, wordt daarna in het licht gesteld en ten behoeve der waardeering der gewonnen waarden van grondstofwisseling worden de eenheden besproken, waartoe deze waarden kunnen en worden herleid. Hoewel de belangrijke theoretische beteekenis van het respiratorisch quotiënt wordt verduidelijkt, blijkt het niet uit het persoonlijk werk der schrijvers, dat zij het tot een betrouwenswaardige bepaling van dit gegeven gebracht hebben.

Uitvoerig worden beschreven de physiologische factoren, die invloed hebben op de grondstofwisseling, waarna een zeer verdienstelijk overzicht gegeven wordt van de pathologische toestanden, die de grondstofwisseling in positieven of negatieven zin wijzigen. Hierbij wordt uiteraard aan de afwijkingen op het gebied der inwendige afscheidingen en der voeding een ruime plaats ingeruimd. Het boek wordt besloten met een bespreking der technische middelen gebruikelijk bij de bepaling der stofwisseling en der grondstofwisseling en is ten slotte toegepast met een reeks tabellen, die voor de techniek der stofwisselingsbepaling door tijdsbesparing van veel nut zijn.

Naast het vele goede, dat over dit boek te zeggen valt, doet het vreemd aan te ervaren, dat de schrijvers zich klaarblijkelijk onvoldoende rekenschap ervan geven, dat een kleine onjuistheid bij de gasanalyse leidt tot grove fouten bij de berekening der stofwisselingswaarden; anders toch hadden zij nooit kunnen neerschrijven, dat de atmosferische lucht 20.9 pCt. zuurstof en 0.1 tot 0.3 pCt. koolzuur bezit.

Bijzondere lof komt den schrijvers toe voor de goed verzorgde bibliographie, welke de verschillende hoofdstukken van hun boek begeleidt.

A. K. NOYONS.